

P.L.B. VOKIETIJOS KRAŠTO VALDYBOS

INFORMACIJOS

(17a) Weinheim/Bergstr. Postfach 233, Germany

Nr. 12 /115/

1955 m. birželio mėn. 23 d.

PLB Vokietijos Krašto Valdybos Informacijos yra Krašto Valdybos Organas, skiriamas spaudai rankraščio teisėmis.

Redakcijos, pasinaudojančios čia dedamomis žiniomis ir straipsniais, maloniai prašomos nurodyti šaltinį: PLB Vok. "Informacijos".

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ VOKIETIJOJE

Augsburgo Apylinkėje

Birželio 12 d. Augsburgėje, Europahaus salėje, lietuviai, kartu su estais ir latviais, minėjo Baisiojo Birželio sukaktį. Salė buvo išpuošta dekoratyviniais medeliais bei žydinčiomis gėlėmis. Didžiule salė buvo pilna žmonių.

Minėjimą atidarė estų k-to pirm. Lange, apibūdindamas minėjimo reikšmę ir kviesdamas prisiminti tas tragiškas dienas, kada nieku nekaltus Pabaltijo tautų brolius ir seseris sovietai be atodairos grūdo į iš anksto paruoštus gyvulinčius vagonus ir vežė sunaikinimui į Sibiro tolimas. Po atidarymo latvis Pavasar paskambino Haendelio Larghetto.

Bendroje minėjimo kalboje p. Lange trumpai nušvietė Pabaltijo tautų istoriją, primindamas, kad jos daug kentėjo nuo švedų, rusų carų, o dabar kenčia nuo bolševikų. Jis pabrėžė, kad sovietų žmonių naikavimo metodai pralenkia prieš 2000 metų Romos laikų žiaurumus, kai amfiteatruose gyvus žmones leisdavo žvėrimis draskyti. Istorija nepamirš šios baisios skriaudos, kuri, baisesnė už gamtos katastrofą, nusiaubė Pabaltijo tautas.

Lietuvius atstovavusi p. V. Augustaitienė savo kalboje pažymėjo, kad 1944 m. rudenį, kai sovietų kariuomenė, spausdama vokiečius, baigė užimti Lietuvą, viena Vilkaviškio apskr. ūkininkė, palydėdama

sūnų studentą, išeinantį į Vakarus, atsisveikindama jam tarė: "Eik, vaikel, nes tau čia pasilikti pavojinga, bet būk geras ir teisingas žmogus ir tokiu grįžk namo". Šiuose žodžiuose sukoncentruota Lietuvos žmonių moralė - teisingumas ir žmonių reikalų supratimas - "būk geras", tai normalaus bendruomeninio gyvenimo kelrodis. Be šių dviemų žmogus bendruomenėje negali nei saugiai jaustis, nei laisvai kvėpuoti, o juos paneigus, jų vietą užima neteisingumas, prievarta, pavergimas - tironija.

Šiandieninė pasaulio kova yra kova teisingumo su neteisingumu, tiesos su melu, laisvės su vergija, demokratijos su totalitarizmu tironija. Visas tas negeroves vykdo Sovietų Rusija, visų tų baisių šaltinis yra rusiško bolševizmo ideologija. Demokratinis pasaulis, su JAV priešakyje, įsitikino rusiško imperializmo užmačiomis ir nežada leisti mus galutinai pavergti. Teisingumo principais buvo pagrįstas Lietuvos prisikėlimas. Mes trokštame, kad jie vėl būtų įgyvendinti ir kad jais būtų pagrįstas Lietuvos atstatymas.

Augustaitienės kalba buvo palydėta lietuvių Tautos Himnu. Po jo, vargo mokyklos mokinys A. Vasiliauskas padeklamavo B. Brazdžionio eilėraščių. Toliau ėjo latvių ir estų kalbos, lydimos jų tautinių himnų, ir gyvasis paveikslas. Trijų tautų vėliavos, perjuostos juodais kaspinais, kiekvienos grupės vyras ir trys moterys tautiniuose rūbuose, gražia laikysena scenoje, tautinių drabužių darnumu bei spalvingumu ir pačiu gražiai sukomponuotu paveikslu giliai veikė žiūrovus.

Iš svečių kalbėjo Pabaltijo vokiečių s-gos, ukrainiečių ir lenkų k-tų pirmininkai ir Augsburgio miesto v-bos atstovas. Jie visi smerkė bolševikinį tautų naikinimo metodą, stebėdamiesi, kad šiame kultūros klestėjimo amžiuje, kai pasaulio tautos pažengusios pirmyn, sovietai vis dar lygūs viduramžio barbarams.

Minėjimą organizavo p. V. Augustaitienė, o jai talkininkavo tėvynės labai pasišventę lietuviai.

Augustdorfo apylinkėje

Augustdorfo stovykloje gyvenantieji lietuviai, latviai ir estai birželio mėn. 14 d. minėjo tragiškųjų birželio įvykių Pabaltijoje sukaktį. Iškilmės vyko ryte vėliavų aikštėje. Susirinko virš 300 pabaltiečių. Tai diena pritaikinta kalbą pasakė PLB Vokietijos Krašto Valdybos pirmininkas Pr. Zundė. Škambant Lietuvos, Latvijos ir Estijos himnų garsams, pakilo iki pusės stiebo tų valstybių vėliavos. Prie vėliavų garbės sargyboje stovėjo tautiniais drabužiais apsirengusios pabaltietės mergaitės. Pamaldas už žuvusius ir kenčiančius mūsų tautiečius katalikams laikė t. Konstantinas.

Tą pačią dieną stovykloje įvyko gausus apylinkės lietuvių susirinkimas. Susirinkime Krašto Valdybos pirm. Pr. Zundė padarė pranešimą apie Bendruomenės veiklą ir atsakė į paklausimus įvairiais būtinais reikalais.

Augustdorfo apylinkės valdybos rūpesčiu stovykloje yra įruošta graži lietuvių svetainė-skaitykla. Apylinkės valdybos pirmininku yra A. Jonutis.

- 3 -

Diepholzo Apylinkėje

Lietuvių tautos birželio mėn. skaudūs įvykiai buvo paminėti birželio 14 d. 19,30 val. iškilningu vėliavos nuleidimu, po to buvo sugiedotas Tautos Himnas. Kapuose, prie paminklinio kryžiaus, padėtas vainikas lietuvių tautos kankiniams. Valdybos pirmininkas, p. J. Čaplinskas pasakė kalbą ir sugiedota malda Marija, Marija...

Geesthachto Apylinkėje

Birželio mėn. 12 d. Spakenbergo bažnyčioje birželio 14 deportacijų minėjimui susirinko vietos ir apylinkės gyventojai lietuviai, latviai ir estai. Už komunistų teroro aukas tolimuose rytuose, pavergtose tėvynėse ir išėivijoje buvo atlaikytos pamaldos. Evangelikų kunigas Schnupp pasakė pamokslą, vaizdžiai nušviesdamas Pabaltijo tautų padėtį per paskutiniuosius 50 metų. Jautriais žodžiais, įsigilindamas į atskirtų nuo savo tėvynės ir artimųjų tremtinių padėtį, iki ašarų sujaudino ne vieno dalyvio širdį.

Po paskutinės giesmės, pritariant vargonams, trijų pavergtųjų tautų atstovai paėmė gėlių vainiką, perjuostą šių tautų tautinėmis juostomis, gausiai susirinkusiųjų palydimi, iš čia nuvyko į netoli esančias pabaltiečių kapines prie pabaltiečių paminklo. Lietuvių bendruomenės pirmininku J. Drungilui tarus žodį, minutės tylą buvo pagerbtos šių trijų tautų komunizmo aukos. Minėjimas tuo ir baigtas.

Lietuvių kapai pavasarį vėl apsodinti, papildyti naujomis gėlėmis, moterų sutvarkyti, prižiūrimi. Čia, tarp kitų, ilsisi kompozitorius prof. Gailevičius ir rašytojas-poetas J. Kruminas.

Neustadto Apylinkėje

Birželio 14 d. žiauriuosius įvykius paminėti Neustadt/Holst. lietuviai tos dienos 10 val. susirinko stovyklos koplytėlėje, kur kun. Kaleckis atlaikė pamaldas. Pamaldų dalyviai lietuviai ir latviai katalikai karštai pasimeldė už tėvynėje bevargstančius ir išvežtuosius tautiečius. Evangelikams 18 val. pamaldas atlaikė latvių kunigas Kelle, o 19 val. iškilningame akte, dalyvaujant per 100 pabaltiečių ir gerokam skaičiui vokiečių svečių buvo prisiminta Pabaltijo tautų tragiškoji diena.

Lietuvių apyl. pirm. J. Grunovas vokiečių kalba pasveikino svečius, primindamas savo kalboje žiaurų ir nežmonišką Pabaltijo tautų bendro priešų veiksmą, nurodydamas jo priežastį, kai nepriklausomos Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybės buvo užtvankos bolševikams plėstis į vakarus. Kalbėtojas prisiminė ir kasdien iš rytų zonos bėgančius Vokietijos piliečius, bėgančius ne dėl bado grėsmės, bet dėl persekiojimo ir sunaikinimo baimės, grėšiančios jiems dieną naktį. Baigdamas ji pabrėžė visų mūsų tikėjimą, kad mūsų tėvynės pamatys laisvę. Ją pamatys, jei ne senieji, tai mūsų sūnūs ir dukros, kuriems mes įkvėpiame kovos dvasią prieš didžiausiąjį mūsų priešą.

Latvių vardu latvių k-to Neustadte pirmininkas ir centro

k-to narys Degis, estų vardu Grünbergas. Po kiekvienos kalbos buvo sugiedotas tos tautos himnas, pritariant fortepijonui. Minėjimas buvo pavairintas eilėraščiais, kuriuos pasakė lietuviškai sesutės Kaupaitės ir dvi latvaitės bei viena estė. Koncerto pianistė Pėvasars ir muzikos stud. Mileris pianinu ir smuiku pagrojo iškilmingas Beethoveno melodijas. Latvių rašytojas Suderbins paskaitė savo veikalų ištraukas. Po susirinkimo buvo viešai sudeginta, kaip šlamštas, pabaltiečiams bolševikų prisiųstoji literatūra.

Schweinfurto Apylinkėje

Schweinfurto vokiečių spauda plačiai aprašo lietuvių Birželio 14-tosios minėjimą Schweinfurte. Jau prieš minėjimą spauda chronikoje nurodė į sekmadienį, birželio 12 d. ta proga laikomas pamaldas ir ruošiamą iškilmingą minėjimą.

"Der Volkswille", aprašydamas minėjimą, antraštėj kalba apie "Pabaltijo valstybių mirties metus". Heilige-Geist bažnyčioje kun. Steigvila atlaikė pamaldas, o pamoksle prisiminė 40.000 tų dieną prieš keturioliką metų išvežtuosius lietuvius, jų kančias ir tautos liūdesį. Vis dėlto lietuviai turį pasikliauti Apvaizda, toliau laikytis vieningi ir nenustoti vilčių.

Po pamaldų "Franken" salėje, papuoštoje visų trijų Pabaltijo valstybių vėliavomis, iškilmingame akte sudėtų vokiečių "Ackermann-Gemeinde" atstovas H. Jansche, nupasakojęs religinį Lietuvos gyvenimą, pareiškė, kad Ackermann Gemeindės nariai laiko lietuvius savo tikėjimo broliais ir norėtų kartu su lietuviais plačiai pagarsinti jiems daromas skriaudas, į kurias pasaulis kreipias per mažai dėmesio.

Schweinfurto katalikų akcijos vardu Dr. Brander pareiškė, jog Pabaltijo žmonės, užgrūdinti kovoje tarp rytų ir vakarų, yra rusų kaimynų tiek nekenčiami, kad rusai eina prie sistematiško tų tautų sunaikinimo. Todėl laisvame pasaulyje kiekvienas turėtų garsiai kelti balsą, kad padėtų savo Pabaltijo broliams ir palengvintų ištremtųjų likimą.

Pagrindinį referatą laikė Vliko narys, Informacijos Tarnybos valdytojas, M. Gelžinis, jame, laikraščio žodžiais "meisteriškai išanalizavęs sovietų taktiką nutautinant Pabaltijo kraštus". Leninas dar 1923 m. paskelbtuose savo dėsniuose nurodęs, kad šios srities mažosios tautos užstojančios kelią į Vokietijos subolševikinimą. Dabar rytų kraštų žmonės turį išpėti visus iš savo patyrimo nepasiduoti komunistų sirenų giesmėms.

Iškilmingos nuotaikos minėjimas baigtas lietuvių Tautos Himnu.

Kaceto aukų pagerbinas Flossenburge

Birželio 23 d. Flossenburge Lietuvos Rezistencijos buv. politinių kalinių sąjunga Vokietijoje ir Švedijoje ruošia Flossenburgo kacete žuvusių lietuvių minėjimą, jungdama šį minėjimą su visų komunistiniuose ir nacionalsocialistiniuose kalėjimuose ir kacetuose žuvusių lietuvių minėjimu.

Vokietijos Krašto Valdybą minėjime atstovaus Krašto Tarybos narys p. E. Simonaitis ir padės prie paminklo žuvusiems lietuvių bendruomenės Vokietijoje vainiką.

Baltų Centro Tarybos posėdis

Birželio mėn. 13 d. Augustdorfe įvyko Baltų Centro Tarybos posėdis. Posėdyje dalyvavo PLB Vokietijos Kr. Valdybos pirm. Pr. Zundė, Latvių Centro Komiteto pirmininkas V. Jaunums ir komiteto narys Ozoliņš, Estų Centro Komiteto pirm. H. Stockeby ir komiteto narys Rozenbergs. Buvo aptarta pabaltiečių dalyvavimas užsieniečių tremtinių Vokietijoje centro organizacijoje, pensijų pabaltiečiams reikalas, priemonės prieš sovietų vedamą repatriacijos akciją ir kiti reikalai.

PLB Europos kraštų atstovų suvažiavimas

Rugpiūčio 5 ir 6 d. d. Šveicarijoje, Zūriche, šaukiamas metinis PLB Europos kraštų pirmininkų ir atstovų suvažiavimas.

Lietuviai studentai Vokietijoje

Praėjus paskutiniojo Pasaulinio karo audrai, atblokštieji į vakarų Vokietiją lietuviai studentai pradėjo organizuotis jau 1945 m. Würzburge. Tų metų pabaigoje studentų suvažiavime buvo išrinkta Lietuvių Studentų Centrinė Atstovybė.

Iki 1947 m. vak. Vokietijoje studijavo apie 2000 lietuvių studentų, o per sekancius penkerius metus jų skaičius sumažėjo iki 40, nes, kas tik galėjo, emigravo į užjūrį. Apie tiek organizuotų studentų yra ir dabar Vokietijoje, nors yra studentų, ypač iš JAV, su kuriais neįmanoma užmegztį ryšį, nes jie laikosi nuošaliai ir neprisideda prie lietuvių studentų organizacijos Vokietijoje.

1950 m. suvažiavime buvo išrinkta VLSS Centro Valdyba, Konrolės Komisija ir Garbės Teismas. CV pirmininku buvo V. Natkevičius, užsienio reikalų referentu J. Norkaitis ir įgaliotiniu anglų zonai Alg. Gintautas. Šie organai VLSS vadovavo iki š. m. kovo mėn. 5 d., nors jų kadencija senai buvo pasibaigusi. Su CV pirmininko sutikimu 1954 m. rugpiūčio 10 d. Bonnos lietuvių studentai išrinko Rinkimų Komisiją, kuri pravedė naujų organų rinkimus. Š. m. kovo 5 d. buvo paskelbti rinkimų rezultatai, kuriais Centro Valdybą sudaro: pirmininkas Pr. Jurkus, sekretorius K. Dikšaitis /abu Bad Godesberg/ ir narys A. Jasaitis /Karlsruhe/.

Naujajai Centro Valdybai, be kitų organizacijos uždavinių, teks intensyviai rūpintis savo narių šalpa. Vokietijoje lietuvių studentų skaičius vis dėlto nuolat auga, didėdamas Vasario 16 Gimnazijos abiturientais. Baigus šią gimnaziją, jų likimu beveik niekas nebesirūpina, nors brandos atestatas nėra galutinis ir augščiausias jų tikslas. Nustoje juos šelpti ir Balfas, nors negausiam Vokietijos studentų skaičiui tokia Balfo organizuota parama galėtų būti labai efektyvi.

IŠ VASARIO 16 GIMNAZIJOS GYVENIMO

Naujas tėvų komitetas

Korespondenciniu būdu išrinktas naujas gimnazijos mokinių tėvų komitetas. Jį sudaro: dr. Damijonaitis, Hanau, kun. Keleris, Wehnen, dail. Kaminskas, Frankfurt. Pirmasis kandidatas p. Jonutis, Augustdorf.

II-sis krepšinio turnyras gimnazijos aikštėje

Birželio 12 d. įvyko Gimnazijos aikštėje II-sis krepšinio turnyras. Į jį buvo pakviestos šios pasižymėjusios komandos: T.V. 1846 Mannheim-Badische Landesliga, TV Gross Gerau - Hessische Landesliga, T.V. Kirchheimbolanden - Oberliga Rheinland-Pfalz. Žaidimus pravedė Gimnazijos kūno kultūros mkt. Gailius. Žaidė kiekviena komanda su kiekviena. Žaidimo laikas buvo sutrumpintas /2x15 min./. Žaidimai praėjo draugiškoje nuotaikoje. Nebuvo to įnirtimo ir užsimojimo, kurie pasireškė per I-jį turnyrą. Bet jaunieji vyrai dėjo visas pastangas laimėti. I-ją vietą laimėjo Gimnazija, taškų santykiu 6:0; krepšių santykiu 131:59. II-ją vietą - TV Kirchheimbolanden komanda, taškų santykiu 4:2, krepšių santykiu 74:65, trečiąją vietą - TV Gross Gerau komanda, taškų santykiu 2:4, krepšių santykiu 56:66. Paskutinė vieta atiteko TV Mannheim, taškų santykiu 0:6, krepšių santykiu 37:108.

Gimnazijos komandą sudarė: Birieta, Reitneris, Timpa, Brakauskas, Lingė, Venclova, Gustas, Polkis, pats mkt. Gailius. Gimnazijos komanda iš abiejų turnyrų išėjo laimėtoja. Jei tai būtų galima, Gimnazijos komanda pasiryžusi stoti į valstybinį Vokietijos turnyrą Vokietijos meisterio titului įsigyti.

Stalo teniso rungtynes birželio 11 d. su Weinheimo komanda nedideliu skirtumu Gimnazijos teniso komanda pralaimėjo.

Birželio 14 d. įvykių minėjimas Gimnazijoje

Šie įvykiai buvo paminėti kukliai. Tam buvo pašvęstos dvi pastarosios pamokos. Gimnazijos kapelionas kun. d-ras Paškevičius atlaikė pamaldas. Po pamaldų gimnazijos salėje direktorius d-ras Literkis savo trumpoje kalbėje nušvietė birželio 14 įvykių tragediją, pažymėdamas, kad panašios rūšies įvykių niekuomet nesą buvę Lietuvos istorijoje. Gimnazijos choras, vedamas muz. mkt. Motgabio, padainavo 4 dainas. Minėjimas baigtas Tautos Himnu. Minėjimas paliko mokiniuose gilų įspūdį. Jame dalyvavo ir Krašto Valdybos nariai bei bendradarbiai.

Gimnazijos choras Kaiserslauterno lietuviškų dalinių minėjime.

Birželio 17 d. Gimnazijos moksleivių būrys, Kaiserslauterno dalinių pakviestas, vyko į Kaiserslauterną praveisti praveisti birželio 14 d. įvykių minėjimą. Atvykusieji moksleiviai iš pradžių buvo pavaišinti. Pamaldas atlaikė kun. Liubinas, pasakydamas ta

proga atatinkamą pamokslą. Minėjime gimnazijos mkt. Natkevičius pasakė kalbą, nušviesdamas birželio 14 d. įvykių tragiškumą. Po kalbos gimnazijos choras, vedamas mkt. Motgabio, padainavo penkias dainas. Iškilmingą posėdį pravedė kuopos vadas Bervingas. Minėjimas paliko gražų išpūdį. Po minėjimo svečiai dar kartą buvo pavaišinti. Moksleiviai grįžo namo patenkinti.

Gimnazijos choras Schwetzingeno kuopoje.

Schwetzingeno kuopa birželio 18 d. buvo suruošusi birželio įvykių minėjimą. Minėjimą atidarė trumpa kalba kuopos vadas Valiūnas. Mkt. Natkevičius pasakė kalbą, primindamas, kad yra kai kurių negerovių kuopų gyvenime, kurias reikėtų, kiek galima, taisyti ir šalinti. Toliau pareiškė, kad yra kai kurių negerovių ir lietuvių tremtinių visuomeniniame gyvenime. Tarp kito, esą mes per daug itarinėjame vieni kitus ir nematome savų individualių silpnybių. Po kalbos kuopos dalyvis Mulevičius energišku ir ekspresijos pilnu tonu perskaitė savo birželio mėn. įvykių pergyvenimus. Toliau IX kl. mkn. Teresė Sakalauskaitė perskaitė vienos baladės vertimą. Gimnazijos ateitininkų kuopa davė montažą-rečitalį, sudarytą iš įvairių poetų eilėraščių, kurie buvo pasakyti choru būrio moksleivių ateitininkų. Eilėraščiai vaizdavo Lietuvos nykimą ir kilimą. Toliau Gimnazijos choras padainavo penkias dainas. Choras paliko publikai gražų išpūdį, reikėjo dar vieną dainą bisui virš programos padainuoti.

Po programos svečiai buvo pavaišinti gerais pietumis ir dar praleido jaukią valandą dalinių svetainėje, klausydamiesi lietuviškų plokštelių muzikos. Moksleiviai grįžo namo išgiję naujų išpūdžių gerai įrengtoje lietuviškų dalinių buveinėje.

Gimnazijos šokėjų pasirodymas Mannheime

Nuo karo nukentėjusių vokiečių invalidų sąjunga Mannheime birželio 18 d. buvo suruošusi margą vakarą. Tarp kitų numerių buvo ir Gimnazijos šokėjų pasirodymas. Trimis išėjimais Gimnazijos šokėjų būrys pašoko keletą lietuviškų liaudies šokių. Šokėjai buvo pagerbti ir pavaišinti. Šokėjams vadovavo mkt. Grinienė.

Viešnios iš Kanados

Gimnaziją aplankė trys viešnios iš Kanados: E. Galutyte iš Toronto, dabar studijuojanti Paryžiuje, ir jos lydimos kanadietės, rašytoja Mrs. M. Sisler ir jos duktė, skulptorė Miss R. Sisler. Viešnios gimnazijoje nakvojo, buvo pačia gimnazija ir jos rūmais sužavėtos ir žadėjo nepalikti tylomis jos vargų. Išvykdamos viešnios paaukojo \$ 20,--, o lietuvaite -DM 20.

S k e l b i m a s

Mažosios Lietuvos Tarybos pirm. p. E. Simonaitis prašo paskelbti, kad jo naujas adresas yra: /17a/ Hemsbach/Bergstr., Friedrich Ebertstr. 2.

-- 8 --

PAJIEŠKOJIMAI

Artimųjų pajieškomi Adelė ar Izabelė SAKALAUSKAITĖ, apie 26-28 m. amžiaus ir PRĖIBIŲ šeima, visi anksčiau gyvenę Kassel-Mattenberg stovykloje.

Labai svarbiu reikalu pajieškomas dr. med. K. BALUKŲVIČIUS, gimęs maždaug 1921 m., gyvenęs Alytuje.

Labai svarbiu reikalu pajieškomas Kazimieras MATULŲVIČIUS, maždaug 27-30 mt. amžiaus, kilęs iš Santakos kaimo, Marijampolės apskr.

Pajieškomieji ar žinantieji jų adresus prašomi kreiptis į PLB Vokietijos Krašto Valdybą adresu: Litauisches Zentralkomitee, /17a/ Weinheim/Bergstr., Postfach 233, Germany.

Redakcijos prašomos šį pajieškojimą paskelbti.

MUSŲ MIRUSIEJI

Augustdorfe mirė plaučių tuberkulioze Liudvikas PETRAUSKAS, gim. 1922 m. gegužės mėn. 1 d. Žemaičių Kalvarijoje. Palaidotas š. m. gegužės mėn. 19 d. Augustdorfe prie Detmoldo.